

Grønn Byggallianses hørings svar til “Offentlig høring av forslag til skjerpede miljøkrav i offentlige anskaffelser”

Grønn Byggallianse er en non-profit interesseorganisasjon for bærekraft og har som formål å være den viktigste norske katalysatoren for en bærekraftig bygg- og eiendomssektor – for og med næringen. Grønn Byggallianse har om lag 400 medlemmer og representerer både offentlige og private byggeiere, og hele verdikjeden inkludert rådgivere, arkitekter, entreprenører og byggevareprodusenter i bygg-, anleggs- og eiendomsnæringen.

Vi viser til høringsbrev og -notat av 8. desember 2022, fra Nærings- og fiskeridepartementet, hvor det fremmes forslag til endringer i forskrift om offentlige anskaffelser. Under følger Grønn Byggallianses hørings svar.

Dagens bestemmelse

Anskaffelsesforskriften § 7-9 har følgende ordlyd:

«Oppdragsgiveren skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser og kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vektes minimum 30 prosent.»

Regjeringens 3 alternative forslag til ny § 7-9:

Det fremmes 3 konkrete forslag til ny forskriftstekst med henvisning til FOA § 7-9. Det endelige valget tenkes innarbeidet i tilsvarende bestemmelser i forsyningsforskriften og i konsesjonskontraktforskriften.

Forslag 1:

«Oppdragsgiveren skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser, og skal stille miljøkrav og kriterier i anskaffelsesprosessen. Miljøhensyn skal alltid vektes med minimum 30 prosent og høyere der det er relevant.»

Forslag 2:

«Oppdragsgiveren skal ta hensyn til å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser. Offentlige oppdragsgivere skal stille miljøkrav eller kriterier på minst ett av følgende trinn i anskaffelsesprosessen:

- a) Kvalifikasjonskrav
- b) Kravspesifikasjon
- c) Tildelingskriterium
- d) Kontraktsvilkår»

Forslag til ny § 18-1 (3a) «På områder med ikke uvesentlig miljøbelastning skal miljøhensyn alltid vektes minimum 30 prosent.»

Forslag 3:

Forslag til ny § 7-9:

«På områder med ikke uvesentlig miljøbelastning skal oppdragsgiver enten stille miljøkrav til ytelsen, eller vekte miljøhensyn med minimum 30 prosent. Bruken av miljøkrav og vektning av miljøhensyn kan også kombineres.»

Vår vurdering av forslagene

Vi støtter en innstramning og mener det er helt nødvendig at det offentlige går foran ved å stille ambisiøse miljøkrav. Vår vurdering er at en vesentlig forskjell på de tre alternativene er hvorvidt oppdragsgiver må alltid stille miljøkrav (forslag 1) eller der hen kan velge å vekte miljøhensyn som tildelingskriterium (forslag 2 og 3), ev kombinert med krav til ytelse. Vi mener at det alltid bør ligge et minstekrav til miljø for ytelsen i bunnen slik at det ikke er mulig å gi en lav pris på en løsning og vinne konkurransen uten å ta miljøhensyn utover lovens minstekrav.

En annen vesentlig forskjell på de tre alternativene er at forslag 1 ikke har beskrankning knyttet til vurderingen om innkjøpet anses å ha "ikke uvesentlig miljøbelastning". Vi mener det i praksis vil svekke kravet hvis det er opp til den enkelte saksbehandler å vurdere hva som gir en vesentlig miljøbelastning eller ei. Vi mener derfor at det er nødvendig med et entydig krav som gitt i alternativ 1. Høringsnotatet påpeker dog at "De foreslåtte endringene endrer ikke de grunnleggende anskaffelsesrettslige prinsipper som blant annet innebærer at alle tildelingskriterier må ha en tilknytning til det som leveres, og være egnet til å skille tilbudene fra hverandre. Krav som stilles til selve ytelsen som skal leveres må ha tilknytning til leveransen, og stå i forhold til anskaffelsens formål og verdi." Vi mener derfor at selv forslag 1 gir en fleksibilitet så det ikke stilles miljøkrav som ikke er relevante.

Vi har vært usikre på hva som faktisk er ment i de ulike forslagene og kunne ønske en ytterligere tydeliggjøring i endelig forskriftstekst på eventuell mulighet for å velge mellom et minstekrav på miljø og tildelingskriterier, og når det er mulig for oppdragsgiver å unnlate å stille miljøkrav.

Vår anbefaling

Vi vurderer alle tre forslagene som en styrking av det eksisterende regelverket for offentlige anskaffelser. Det er dog flere uklarheter ved forslagene. For oss er det viktigste at offentlige myndigheter bruker sin innkjøpsmakt slik at offentlig innkjøp mest effektivt kan bidra til å nå klima-, natur-, og miljømål Norge har satt og forpliktet seg til internasjonalt. Riksrevisjonen har pekt på at både kompetansen hos offentlige innkjøpere og mangel på veiledning til å stille korrekte miljøkrav fremdeles er en utfordring. Dagens regelverk og forslagene over vil heller ikke redusere behovet for veiledning og tilførsel av økt kompetanse hos de mange offentlige innkjøpere i Norge da alle tre forslag vil føre til at innkjøpere må selv finne ut av og beslutte, hvilket krav de skal sette og til hvilke områder de skal sette dette kravet. Vi vil derfor ta til orde for at regelverket for offentlige anskaffelser utvikles med innføring av standard minimumskrav slik Riksrevisjonen har anbefalt. En vellykket regelverksutvikling for offentlige anskaffelser med bruk av standard minimumskrav på flere områder er Oslo kommunes anskaffelsesstrategi. En kan se for seg at staten benytter eksisterende planer og strategier for å styrke grønne innkjøp og angir på hvilke områder en skal stille standard minimumskrav. Det er også nødvendig å bygge inn en viss grad av fleksibilitet i form av unntaksmulighet fra standardkrav, men da må det være et krav om rapportering, samt en begrunnelse for fraviket. Det må også være et krav om at fravik offentliggjøres. I en ordning med standard minimumskrav vil det vil være hensiktsmessig å vurdere hvorvidt miljømerkede produkter, tjenester, eller uavhengig sertifisering kan fungere som dokumentasjonskrav for at standardkrav anses oppfylt.

Med vennlig hilsen

Katharina Th. Bramslev
Daglig leder
Grønn Byggallianse